

POLIITTINEN AGITAATIO JA „LUOKKANÄKÖKANTA”

Aloitamme esimerkistä.

Lukijat kaiketi muistanevat, minkälaista melua herätti Orelin läänin aatelismarsalkan M. A. Stahovitshin lähetys-
saarnaajain edustajakokouksessa tekemä selostus siitä, että olisi lailla tunnustettava *omantunnon vapaus*. Konservatiivinen lehdistö, „Moskovskije Vedomosti” etunenässään, ärjyy ja tuiskii hra Stahovitshia vastaan etsimällä etsien, miten häntä oikein haukkuisi ja syyttäen miltei valtiopetoksesta kaikkia orelilaisia aatelismiehiä sen vuoksi, että he ovat valinneet hra Stahovitshin uudelleen aatelismarsalkaksi. Ja tämä valinta on todella opettavainen ilmiö, joka muodostuu luonteeltaan vississä suhteessa aateliston mielenosoitukseksi poliisimielivaltaa ja ruokottomuutta vastaan.

„Moskovskije Vedomosti” vakuuttelee, että Stahovitsh „ei ole niinkään paljon aatelismarsalkka kuin Misha Stahovitsh, hilpeä ilonpitäjä, seurapiirin sielu, suunsoittaja...” (1901, № 348). Sitä pahempi teille, herrat pamppukurin puolustajat. Kun kerran jo hilpeät tilanherratkin ovat alkaneet puhua omantunnon vapaudesta, niin todella lukemattomia ovat siis ne katalat teot, joita papit yhdessä poliisimme kanssa tekevät.— ..„Mitä tekemistä kevytmielisellä „intelligentisellä” väkijoukollamme, joka on sukua herroille Stahovitsheille ja joka taputtaa käsiään heille, on meidän pyhättömme kanssa, oikeauskoisen uskontomme kanssa ja pyhiin tunteisiimme sitä kohtaan?”... Taaskin: sitä pahempi teille, herrat itsevaltiuden, oikeauskoisuuden ja kansanomaisuuden puolustajat. Kylläpä ovat asiat mallillaan poliisi-

itsevaltiudessaamme, kun se on kyllästännyt uskonnonkin siinä määrin karsserihengellä, että „Stahovitshit” (joilla ei ole mitään varmoja vakaumuksia uskontokysymyksissä, mutta jotka ovat kiinnostettuja uskonnon vankkuudesta, kuten alempana saamme nähdä) käyvät aivan välinpitämättömiksi (elleivät suorastaan vihamielisiksi) tähän kuuluisaan „kansanomaiseen” pyhättöön nähden! — ...,He sanovat uskontoamme harhaluuloksi!! He tekevät meistä pilkkaa sen vuoksi, että me tuon „harhaluulon” takia pelkäämme ja kartamme syntiä, täytämme nurkumatta velvollisuutemme, olkoot ne kuinka raskaita tahansa, sen vuoksi, että meillä on voimaa ja mieltä kestää surut ja puutteet ja että me kaihdamme ylpistymistä myötäkäymisten ja onnen aikana”... Vai siinä se asian ydin onkin! Oikeauskoisuuden pyhättö onkin kallis sen vuoksi, että se opettaa kestämään „nurkumatta” murhetta! Tosiaankin, kuinka edullinen pyhättö hallitsevien luokkien kannalta! Kun yhteiskunta on niin rakennettu, että mitätön vähemmistö käyttää rikkautta ja valtaa, mutta suuret joukot kärsivät alituisesti „hätää ja puutetta” ja täyttävät „raskaita velvollisuuksia”, niin on aivan luonnollista, että riistäjät suosivat sellaista uskontoa, joka opettaa kärsimään „nurkumatta” maallisen helvetin vaivoja toivossa saada sitten muka taivaallisen paratiisin. Innostuksissaan „Moskovskije Vedomosti” alkaa puhua varomattomia. Ja siinä se meni niin pitkälle, että *tuli vahingossa puhuneeksi totta*. Kuulkaahan edelleen: ...,He eivät edes aavistakaan, että tuon samaisen „harhaluulon” ansiosta he, herrat Stahovitshit, syövät kyllikseen, nukkuvat rauhassa ja elävät iloisesti”.

Pyhä totuus! Juuri niin, juuri sen vuoksi, että uskonnolliset „harhaluulot” ovat levinneet tavattoman laajalti kansanjoukkoihin, sekä Stahovitshit, Oblomovit että kaikki kapitalistimme, jotka elävät näiden joukkojen työllä, vieläpä itse „Moskovskije Vedomostikin”, voivat „nukkua rauhassa”. Ja mitä enemmän valistus leviää kansan keskuuteen, mitä enemmän sosialistinen tietoisuus tulee raivaamaan pois uskonnollisia ennakkoluuloja, sitä lähempänä on oleva proletariaatin voiton päivä, joka tuo kaikille sorretuille luokille vapautuksen sorrionalaisesta asemastaan nykyisessä yhteiskunnassa.

Mutta puhuttuaan varomattomia yhdessä kohdassa „Moskovskije Vedomosti” haluaa selviytyä liian vähällä toisesta

mielenkiintoisesta kysymyksestä. Se ilmeisesti erehtyy luullessaan, että Stahovitshit „eivät aavista” tuota uskonnon merkitystä ja yksinkertaisesti „kevytmielisyydestä” vaativat liberaalisia reformeja. Vihamielisen poliittisen suuntauksen selittäminen tuolla tavalla on jo kovin lapsellisen-naivia! Ja senhän, että hra Stahovitsh on tässä tapauksessa esiintynyt nimenomaan kokonaisen liberaalisen suuntauksen äänitorvena, sen on „Moskovskije Vedomosti” itse parhaiten todistanut: sillä mitäpä muuta syytä olisi ollut nostaa yhtä selostusta vastaan kokonainen sotaretki? miksi piti puhua Stahovitsheista ja „intelligenttisestä väkijoukosta”, eikä Stahovitshista?

Tämä „Moskovskije Vedomostin” harhaote on tietenkin tarkoituksella tehty. On selvää, että „Moskovskije Vedomostilta” puuttuu enemmän halua kuin taitoa soveltaa luokkanäkökantaa vihaamansa liberalismiin analysoimiseen. Haluttomuudesta ei kannata puhuakaan. Mutta taitamattomuus on meistä yleensä hyvin kiintoisaa, sillä tämä vika vaivaa hyvin monia vallankumouksellisia ja sosialisteja. Se vaivaa myös „Iskran” 12. numerossa julkaistun kirjeen kirjoittajia, jotka syyttävät meidän poikkeavan „luokkanäkökannalta”, kun me yritämme lehdessämme seurata liberaalien tyytymättömyyden ja protestin kaikkia ilmauksia;— niin myöskin „Proletariaatin taistelun”⁸³ ja eräiden „Sosialidemokraattiseen kirjastoon”⁸⁴ kuuluvien kirjasten tekijöitä, jotka kuvittelevat itsevaltiutemme olevan porvariston itsevaltaista herruutta;— myöskin Martynoveja, jotka kehoittavat meitä siirtymään itsevaltiutta vastaan tähdätystä kaikinpuolisesta paljastuskamppailusta (s.o. mitä laajimmasta poliittisesta agitaatiosta) taistelemaan etupäässä taloudellisten reformien puolesta (antamaan työväenluokalle jotain „myönteistä”, esittämään sen nimessä „konkreettisia vaatimuksia” vaatien sellaisia lainsäädännöllisiä ja hallinnollisia toimenpiteitä, „jotka lupaavat vissejä tuntuvia tuloksia”);— ja myöskin Nadezhdineja, jotka hämmästyneinä tilastosekkauksia koskevien kirjoitustemme johdosta kyselevät: „herra siunatkoon, onko tämä lehti ihan zemstvolaisten äänenkannattaja?”.

Kaikki nämä sosialistit unohtavat, että itsevaltiuden edut käyvät vain määrätynlaisissa olosuhteissa yhteen omistavien luokkien etujen ja vain näiden luokkien määrätynlaisien etujen kanssa, eikä yleensä kaikkien näiden luokkien,

vaan useinkin niiden erinäisten kerrosten etujen kanssa. Porvariston muiden kerrosten edut ja myöskin koko porvariston edut laajemmin ymmärrettyinä, yleensä koko kapitalismin kehityksen edut synnyttävät välttämättä liberaalista oppositiota itsevaltiutta vastaan. Kun itsevaltiutus esimerkiksi takaa porvaristolle mahdollisuuden käyttää mitä kärkeimpia riistomuotoja, niin toisaalta se asettaa tuhansia esteitä tuotantovoimien laajalle kehitykselle ja valistuksen leviämislle nostattaen siten itseään vastaan ei ainoastaan pikkuporvariston, vaan toisinaan jopa suurporvaristonkin; kun itsevaltiutus takaa (?) porvaristolle suojeluksen sosialismilta, niin toisaalta tämä suojelu muuttuu pakostakin — väestön oikeudettomuuden oloissa — sellaiseksi poliisimiellivallaksi, mikä suututtaa kaikkia ja jokaista. Mikä tulos on oleva näistä vastakkaisista tendenseistä, minkälainen on konservatiivisen ja liberaalisen mielialan tai suuntauksen keskinäinen suhde porvaristossa kyseessäolevalla hetkellä, — sitä ei saada selville parista yleisestä väittämästä; se riippuu yhteiskunnallis-poliittisen tilanteen kaikista erikoisuuksista sillä hetkellä. Sen määrittelemiseksi pitää tuntea yksityiskohtaisesti tuo tilanne ja seurata tarkkaavaisesti kaikkia ja kaikenlaisia yhteenottoja, joita millä tahansa yhteiskuntakerroksella on hallituksen kanssa. Juuri „luokkanäkökannan” vuoksi sosialidemokraatille *ei ole sallittua* jäädä välinpitämättömänä seuraamaan „Stahovitshien” tyytymättömyyttä ja protesteja.

Mainitut sosialistit taas sekä mielipiteillään että toiminnallaan todistavat olevansa välinpitämättömiä liberalismiin nähden ja osoittavat siten, etteivät he ymmärrä „Kommunistisen manifestin”, tuon kansainvälisen sosialidemokratian „evankeliumin”, perusajatuksia. Muistakaapa esimerkiksi ne sanat, että porvaristo itse antaa aineistoa proletariaatin poliittista kasvattamista varten taistelullaan vallasta, eri kerrostensa ja ryhmiensä välisillä yhteenotoilla j.n.e.⁸⁵ Vain poliittisen vapauden maissa proletariaatti saa tämän aineiston itsestään (ja sittenkin vain osaksi). Sen sijaan orjuuden Venäjällä meidän, sosialidemokraattien, on tehtävä aktiivisesti työtä tämän „aineiston” toimittamiseksi työväenluokalle, t.s. meidän on *otettava huoleksemme* kaikinpuolisen poliittisen agitaation suorittaminen ja koko kansan paljastuskamppailun järjestäminen itsevaltiutta vastaan. Ja tämä tehtävä on erittäin vaativana edessämme

poliittisen kuohunnan kausina. Pitää muistaa, että poliittisen vilkastumisen kaudella proletariaatti voi yhdessä vuodessa oppia vallankumouksellisen kasvatuksen mielessä enemmän kuin monen vuoden kuluessa hiljaiselon aikana. Juuri sen vuoksi noiden mainittujen sosialistien tendenssi — tahallaan tai tahtomattaan *supistaa* poliittisen agitaation laajuutta ja sisältöä — onkin erittäin vahingollinen.

Muistakaapa edelleen sanat, että kommunistien on kannatettava *kaikkinaista* vallankumousliikettä vallitsevaa järjestelmää vastaan. Nämä sanat ymmärretään usein liian ahtaasti, ulottamatta niitä liberaalisen opposition kannattamiseen. Kuitenkaan ei pidä unohtaa sitä, että on olemassa sellaisia kausia, jolloin jokainen yhteenotto hallitusta vastaan edistyksellisten yhteiskunnallisten intressien pohjalla, niin pieni kuin tämä yhteenotto sinänsä saattaakin olla, voi visseillä ehdoilla (*ja meidän antamamme kannatus on eräs noista ehdoista*) paisua yleiseksi paloksi. Riittää, kun muistutamme, millaiseksi yhteiskunnalliseksi liikkeeksi Venäjällä kasvoikaan ylioppilaiden yhteenotto hallituksen kanssa akateemisten vaatimusten pohjalla ⁸⁶ tai Ranskassa kaikkien edistyksellisten aineiden yhteenotto sotilaskastin kanssa erään väärennysten avulla ratkaistun oikeusjutun pohjalla ⁸⁷. Senpä vuoksi meidän suoranaisena velvollisuutenamme on selittää proletariaatille, laajentaa ja tukea työläisten aktiivisella osanotolla jokaista liberaalista ja demokraattista protestia, johtukoon se sitten zemstvomiesten yhteenotosta sisäasiain ministeriön kanssa tai aatelisten yhteenotosta poliisimaisen oikeauskoisuushallinnon kanssa tai tilastotyöntekijäin yhteenotosta pompadourien kanssa, talonpoikain yhteenotosta „zemstvomiesten” kanssa, lahkoilaisten yhteenotosta poliisipäällikköjen kanssa j.n.e., j.n.e. Ken nyrpistää halveksivasti nenäänsä eräiden tällaisten yhteenottojen mitättömyyden vuoksi tai siksi, että „on toivotonta” yrittää lietsoa niitä yleiseksi paloksi, hän ei ymmärrä sitä, että kaikinpuolinen poliittinen agitaatio on juuri se polttopiste, jossa proletariaatin poliittisen kasvatuksen päivänpolttavat intressit ja koko yhteiskunnallisen kehityksen ja koko kansan — sen kaikkien demokraattisten aineiden mielessä — päivänpolttavat intressit yhtyvät toisiinsa. Suoranaisena velvollisuutenamme on sekaantua jokaiseen liberaaliseen kysymykseen, määrätä oma, sosialidemokraattinen suhteemme siihen, ryhtyä toimenpiteisiin,

jotta proletariaatti osallistuisi aktiivisesti tämän kysymyksen ratkaisuun ja pakoittaisi ratkaisemaan sen omalla tavallaan. Ken karttaa tätä tällaista sekaantumista, hän todellisuudessa (olkoon hänen aikomuksensa millaiset tahansa) antaa peräksi liberalismiin edessä ja jättää sen huostaan työläisten poliittisen kasvatuksen, luovuttaa poliittisen taistelun hegemonian sellaisille aineksille, jotka ovat loppukädessä porvarillisen demokratian johtopukareita.

Sosialidemokraattisen liikkeen luokkaluonteen ei pidä ilmetä siinä, että tehtävämme rajoitettaisiin „puhtaasti työväen” liikkeen välittömiin ja lähimpiin tarpeisiin, vaan siinä, että johdetaan proletariaatin, tämän nykyisen yhteiskunnan ainoan todella vallankumouksellisen luokan suuren vapautistelun kaikkia puolia ja kaikkia ilmauksia. Sosialidemokratian pitää aina ja ehdottomasti laajentaa työväenliikkeen vaikutusta nykyajan yhteiskunnan yhteiskunnallisen ja poliittisen elämän kaikille aloille. Sen ei pidä johtaa ainoastaan työläisten taloudellista taistelua, vaan myöskin proletariaatin poliittista taistelua, sen ei pidä päästää hetkeksikään näköpiiristään lopullista päämääräämme, sen pitää aina propagoida, varjella vääristelyiltä ja kehittää edelleen proletaarista ideologiaa — tieteellisen sosialismin oppia, s.o. marxilaisuutta. Meidän on väsymättä taisteltava kaikenlaista porvarillista ideologiaa vastaan, pukeutukoon se kuinka muodinmukaisiin ja koreisiin pukuihin tahansa. Yllä mainitsemamme sosialistit poikkeavat „luokka”-näkökannalta myöskin siksi ja sikäli, mikäli he suhtautuvat välinpitämättömästi taisteluun „marxilaisuuden arvostelua” vastaan. Vain sokeat ihmiset voivat olla näkemättä sitä, että tämä „arvostelu” on juurtunut nopeimmin Venäjällä ja että Venäjän liberaalinen publisistiikka on kaikkein juhlallisimminkin siepannut sen juuri siksi, että se on eräs Venäjällä muodostuvan porvarillisen (nyt jo tietoisesti porvarillisen) demokratian aineksia.

Mitä tulee erikoisesti poliittiseen taisteluun, niin juuri „luokkanäkökanta” vaatii, että proletariaatti *työntäisi* eteenpäin jokaista demokraattista liikettä. Poliittisten vaatimustensa kannalta työväen demokratia ei eroa porvarillisesta demokratiasta periaatteellisesti, vaan ainoastaan tasonsa puolesta. Taistelussa taloudellisen vapautuksen puolesta, sosialistisen vallankumouksen puolesta, proletariaatti seisoo periaatteellisesti toisenlaisella perustalla ja seisoo

yksinään (pientuottaja tulee proletariaatin avuksi vain sikäli, mikäli se on siirtymässä tahi valmistautuu siirtymään proletariaatin riveihin). Sen sijaan taistelussa poliittisen vapautuksen puolesta meillä on paljon liittolaisia, joihin ei saa suhtautua välinpitämättömästi. Mutta samaan aikaan, kun porvarilliseen demokratiaan kuuluvat liittolaisemme taistellessaan liberaalisten reformien puolesta tulevat aina vilkuilemaan taakseen ja yrittävät järjestää asiat niin, että he voisivat edelleenkin „syödä kyllikseen, nukkua rauhassa ja elää iloisesti” toisten kustannuksella, proletariaatti menee eteenpäin taakseen vilkuilematta ja loppuun saakka. Kun jotkin herrat R.N.S:t (Witten kirjelmään liitetyn alkulauseen kirjoittaja) käyvät hallituksen kanssa kauppoja määräysvaltaisen zemstvon oikeuksista tai perustuslaista, niin me taistelemme demokraattisen tasavallan puolesta. Älkäämme kuitenkaan unohtako sitä, että työntääksemme toista eteenpäin on aina pidettävä käsi tämän toisen olkapäällä. Proletariaatin puolueen on osattava tarttua jokaiseen liberaaliin juuri sillä hetkellä, kun tämä aikoo mennä eteenpäin tuuman verran ja pakoitettava hänet menemään eteenpäin kyynärän verran. Ja jos hän alkaa hangotella vastaan, niin me menemme eteenpäin ilman häntä ja hänen ylitseen.

„Iskra” № 16,
helmikuun 1 pnä 1902

Julkaistaan „Iskra” lehden
tekstin mukaan